

עין משפט ונר מצוה

בבא א ב מיי פ"ג מהל' שחיטה הל' ד סמג עשין סה טושי"ע י"ד ס"ר רנב סעיף ד':

ל ג מיי שם הל' ח טושי"ע שם סעיף ב': **לא** ד מיי פ"ו מהלכות גזילה הל' ז סמג עשין פט טושי"ע ח"מ ס"ר שע סעיף א': ה [מיי] פ"ג מהלכות שחיטה הלכה ח סמג לאזין קב טושי"ע י"ד סימן רנב סעיף ג]: ו ז [מיי] שם הלכה יתן]:

מוסף רש"י

באש תשרופו. עשה הוא ולאו שניתק לעשה אין לוקין עליו ואמותר בפקס פטור (ועי' פב.). מכת מדרות. רידוי (שבת ח:). לאו מתקת ארבעים הוא אלא מכת מדרות, מכת רידוי מדרבנן (יבמות ב.). יוני שובך. שמתקשים מוועמתיין בשדה וקויתין בשוכן ואין אלו יוני הכרסיסאות הגדלים בביתם (ב"מ קב.). חייבות בשילוח. הקן, אם רוצנת על הביצים דקרינא בנה כי יקרא פרט למוזמן דלאו מוזמן נינהו (שם). ואסורות משום גזל מפני דרכי שלום. ולאו גזל גמור, דלא זזה בנה בעל השוכן דממלא קלטו וכו' להסם (טוהרדיו בה.). קרי כאן כי יקרא פרט למוזמן. דכיון דהביצים של הוה ליה הקן מוזמן, דקן הוא הביצים (ב"מ קב.). עם יציאת רובה. קרינא ביה או ביצים ואם היה על תפוס קודם שתיגמר יציאתה חייב לעשה ולקח הכנים (שם). אמאי אסורות משום גזל. כיון דלא נפלה לחזרו (שם). אאמם, כלומר גזל דדרכי שלום אפילו אלמן ממי קאמר, לדעמו של בעל השוכן עליהם, דנשות הוא דחחרים למקומן לערב (שם). לעולם אביצה. ולא אלמן (שם). אצ"ג דנפל לחצורו. חייבות בשילוח הקן ולא מוזמן הוא כל זמן שאם רוצנת עליהן ולא חיקשי לר' יוסי כר' תינא דכל היכא דליהו כי' אסורי אסורות מפני דרכי שלום. וכו' לא (שם). אי דשלחה מי שטנגן, גזל מעליא הוא. דהא קניא ליה חזרו (שם). שלוחי בני. ואיכא חסור שלח תשלח והדר את הנשים תקח לך וכו' מאי אריאל גזל (שם). קבטן. הא דקמי דרכי שלום ותו לא, דכלא שלחה ובקטן דלאו בר שלוח הוא דליט

חייב במצות (שם).

קמא:

רבי חייא ורבי אשעיא סדרו את הצרייתות ודקדקו בדצרי כל חכם לומר כמו שאמר אבל יש תנאים הרבה שמוסיפים על משנתם בדדמי כי הכל משום דשמעיין לרבי יהודה הכל דמחייב סברי טעמא משום לאו שניתק לעשה לוקין עליו והוסיפו לומר גנב וגזלן: **דילמא אינו בכלל מלקות ארבעים חניא**. ואשמעינן דטעמא דרבי יהודה במתני' משום דשלח מעיקרא משמע והתנאים טעו בגירסתם לאחר זמן ואמרו שישנן דאמרי דומיא דמתני': **לא פשו**. לקחתו (ט): **לא סלח**. דפאה והרי הן ניתקין לעשה דכתיב לפני ולגר תעזוב אותם:

אי ברבנן משלח ואינו לוֹקֶה. הוה מני למימר דסבר קיימו ולא קיימו הילכך לוקה ומשלח אליצא דרבנן:

אי הכי אמאי אסורות משום גזל. מפורש בסוף השולח (ב"מ דף קב.):

הדרן עלך שילוח הקן

מעיקרא משמע א"ל רבינא לרב אשי ת"ש³⁶ לא תותירו ממנו עד בקר וגו' באש תשרופו בא הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר לך שאין לוקין עליו דברי ר' יהודה ש"מ טעמא דר' יהודה משום דקסבר שלח מעיקרא משמע ש"מ א"ל רב אידי לרב אשי מתני' נמי דיקא דקתני הנוטל אם על הבנים ר' יהודה אומר לוקה ואין משלח ואי ס"ד טעמא דר' יהודה לאו שניתק לעשה לוקין עליו לוקה ומשלח מבעי ליה ודלמא הכי קאמר במתני' אין נפטר עד דמלקין ליה עד כמה משלחה אמר רב יהודה "כדי שתצא מתחת ידו במה משלחה רב הונא אמר ברגליה רב יהודה אמר באגפיה רב הונא אמר ברגליה דכתיב "משלחי רגל השור והחמור רב יהודה אמר ב"אגפיה דהא כנפיה נינהו יההוא דגויניהו לגפה ושלחה ואח"כ"ם תפשה נגדיה רב יהודה א"ל זיל רבי לה גדיפיה ושלחה כמאן אי כר' יהודה לוקה ואין משלח אי ברבנן משלח ואין לוקה לעולם ברבנן³⁷ ומכת מדרות מדרבנן ההוא דאתא לקמיה דרבא א"ל תימה מהו אמר לא ידע האי גברא דעוף טהור חייב לשלוחי אמר ליה דילמא חריא ביעתא הוא דרמיא אמר ליה האי ידעי לך מתניתין היא פרסתקי ותפסה וליחוש לחשדא כלאחר יד ת"ר יוני שובך ויוני עלייה³⁸ חייבות בשלוח יאסורות משום גזל מפני דרכי שלום ואי איתא להא דאמר ר' יוסי בר ר' חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן כי יקרא הפרט למוזמן אמר ר'רב ביצה עם יציאת רובה הוא דאחייב בשלוח מקנא לא קני עד דתפול לחצרו וכי קתני חייבות בשלוח מקמי דתפול לחצרו אי הכי אמאי אסורות משום גזל אאמם ואיבעית אימא לעולם אביצה וביצה כיוון דנפיק ליה רובא דעתיה עליה והשתא דאמר רב יהודה אמר רב יאסור לזכות בביצים שהאם רובצת עליהן שנאמר שלח את האם והדר הבנים תקח לך אפי' תימא אע"ג דנפל לחצרו וכל היכא דאיהו מצי זכי חצרו נמי זכיא וכל היכא דאיהו לא מצי זכי חצרו נמי לא זכיא ליה אי הכי אמאי אסורות מפני דרכי שלום אי דשלחה גזל מעליא הוא אי דלא שלחה שלוחי בעי בקטן קמן בר דרכי שלום הוא הכי קאמר אביו של קטן חייב להחזיר (ט) לו מפני דרכי שלום לוי בר סימון אקני פירות שובכו לרב יהודה אתא לקמיה דשמואל א"ל "זיל טרוף אקן "דליתגבהו וקניניהו למאי אי למקנא לקניניהו ליה בסודר אי ביום טוב בעומד

המשלח: **ואם איסא לדר' יוסי וכו'**. הש"ס פריך לה: **יאיאס רובה**. דאם בא אדם ומלא את האס כשהיא מטילה ביצתה וכבר יאל רובה חייב לשלח מקמי דתפול לחצרו דאכתי לאו מוזמן הוא: **אי הכי**. דלא קנתה חצרו: **אמאי אסורות משום גזל**. ואפילו מפני דרכי שלום והלא עדיין מגוף האס הוא: **ומשני אאמן**. דרכי שלום דקאמר אפילו על האס עצמה יש משום דרכי שלום: **ואיצינעית אימא לעולם אצינאים**. דאילו על אמן אפילו משום דרכי שלום אין כאן הואיל ואינה נוחה לתופשה לא סמכה דעת בעל השוכן עלה ואינו מתקוטט עם הלוקח אבל מהביצים הוא מתקוטט דדעתיה עליהן ונהי נמי דלא קנה לו חצרו משום דרכי שלום מיהא איכא: (א) **לזכות**. לפשוט ידו תחת האס ולהחזיק בהס. כל קנייה דהפקר זכייה קרי ליה: **והשפא דאמר רב יהודה כו'**. מהשתא מציא לאוקומא מתניתין אפילו יאאת כולה ולא תקשה לרבי יוסי דצרי חנינא דלא מוזמן הוא וחייבת בשילוח משום ביצה אחרונה זאת שלא עמדה האס עליה³⁹ משהטילתה ואף על פי שנפלה לאחר לא קנתה חצרו דכיון דהוא עצמו אס היה כאן לא היה יכול להחזיק בלי' חצרו נמי לא מצי זכי ליה ואין זה מוזמן: **אי הכי אמאי אסורות**. משום גזל. משום דרכי שלום ותו לא: **אי דשלחה**. קודם דהחזיק בה הרי קנתה חצרו לבעל הבית וגזל מעליא הוא ואי דלא שלחה היאך הוא יכול ליטול לביצים הא בעי שלוח קודם לקיחת הביצים כרב יהודה: **ומשני בקטן**. דלאו בר שלוח הוא. והוא הדין דהוה מצי לשנויי כגון דעצר ונטלן תחת האס דגזל מעליא ליכא אלא ניחא ליה לשנויי דדרך הימר ולא דדרך חסור: **והדר מתמה ואמר קטן בר דרכי שלום הוא:** ה"ג **אביו של קטן חייב להחזיר מפני דרכי שלום: פירוש שזכנו**. אפרוחים וביצים: **אסא לקמיה דשמואל**. לקמן מפרש מאי אינטריך ליה למצעי: **טרוף אקן**. הקס צידך על הקן: **דליסגבהו**. מיראתך. והשתא מפרש ואזיל מאי צעא מיניה ומאי מהדר ליה: **למאי**. הגבהה זו למת: **אי למקנא**. שלא יחזור בו לוי בן סימון והכי קאמר ליה טרוף אקן דליסגבהו אפרוחים מיראתך ותקנה אותם בהגבהה: **ליקניניהו בסודר**. ולמה הוצרך רב יהודה לשאול היאך יקנה: **ואם ליו"ט**. שהוא ערב יו"ט ולמחר יהיו אסורים משום מוקצה וצא לשאול כמה הכנתם למה לי האי טרחא לטרוף אקן: צעומד

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

רבי תנאים הרבה שמוסיפים על משנתם בדדמי כי הכל משום דשמעיין לרבי יהודה הכל דמחייב סברי טעמא משום לאו שניתק לעשה לוקין עליו והוסיפו לומר גנב וגזלן: **דילמא אינו בכלל מלקות ארבעים חניא**. ואשמעינן דטעמא דרבי יהודה במתני' משום דשלח מעיקרא משמע והתנאים טעו בגירסתם לאחר זמן ואמרו שישנן דאמרי דומיא דמתני': **לא פשו**. לקחתו (ט): **לא סלח**. דפאה והרי הן ניתקין לעשה דכתיב לפני ולגר תעזוב אותם: **מעיקרא** משמע. לא תכלה אבל מה עליך לעשות עזוב אותם ולא תכלה אבל גנב וגזלן דעל כרחק ניתק לעשה אימא לך דלא לקי: **לא חוסירו**. ואם חוסירו צאש תשרופו הא ודאי ניתק לעשה: **ואי ס"ד**. קסבר ר' יהודה שלח דקרא אחר לקיחה משמע וטעמא דלוקה משום לאו שניתק לעשה לוקין עליו אמאי קתני ואין משלח הכתוב מחייבו אף לשלחו לאחר לקיחה והוא פוטרו: **דילמא**. אינו משלח דקאמר אינו נפטר בשלוח אלא אף לוקה: **עד כמה משלחה**. אם נטלה: **שפא** מפתח ידו. ואם יכול לחזור ולתופשה מותר: **כמה משלחה ברגל**. יאחזנה ברגלה וישלחנה: **בגפה**. אחוזה בכנפה ומשלחה: **משלחי רגל**. אלמא שילוח ברגל הוא כך שמעתי. ונראה צעניי שאין שילוח זה דומה לשילוח רגל השור שהוא הולך ברגלים והכל אחיזה ברגלים וכמדומה לי דהכי קאמר רב הונא אמר ברגל שאם תלש גפה ושלחה נפטר ממנו⁴⁰ שילוח כיון שהלכה צ' פסיעות או ג' ומותר לחזור לתופשה ורצ יהודה אמר בגפה שמוכל לעוף כדרכה וראייה לדברי מדמיימי עובדא דההוא דתלשנינהו לגפה ושלחה דחייציה רב יהודה למשלחיה דרצ יהודה לטעמיה דאמר אף שילוח עוף ברגל: **רבי לה גדיפה**. השהה אותה עד שיגדלו לה כנפיה ותשלחנה: **מכס מדרות**. רידוי בתוכחה שלא ירגיל בזה ואין לה קצבה אלא עד שיקבל עליו: **סימה**. עוף טהור הוא: **אמר ליה**. רבא: **דלמא חד ציעסא הוא דרמיא**. לכך הוצרכת לשאול שלא הטילה אלא ביצה אחת וקרא אפרוחים או ביצים כתיב: **פרסתקי**. מזודות: **וליוחש להשדא**. שעל הגתת עצמו חייבו לשלחה דלריך להמתחק מן הכיעור כדאמר באלו טרפות (לעיל דף מד:). דרב חסדא שרי בזכרא ולא זצין מיניה: **ומשני כלאחר יד**. מרחוק פירש המלודה שלא הבין

האס כשהיא מטילה ביצתה וכבר יאל רובה חייב לשלח מקמי דתפול לחצרו דאכתי לאו מוזמן הוא: **אי הכי**. דלא קנתה חצרו: **אמאי אסורות משום גזל**. ואפילו מפני דרכי שלום והלא עדיין מגוף האס הוא: **ומשני אאמן**. דרכי שלום דקאמר אפילו על האס עצמה יש משום דרכי שלום: **ואיצינעית אימא לעולם אצינאים**. דאילו על אמן אפילו משום דרכי שלום אין כאן הואיל ואינה נוחה לתופשה לא סמכה דעת בעל השוכן עלה ואינו מתקוטט עם הלוקח אבל מהביצים הוא מתקוטט דדעתיה עליהן ונהי נמי דלא קנה לו חצרו משום דרכי שלום מיהא איכא: (א) **לזכות**. לפשוט ידו תחת האס ולהחזיק בהס. כל קנייה דהפקר זכייה קרי ליה: **והשפא דאמר רב יהודה כו'**. מהשתא מציא לאוקומא מתניתין אפילו יאאת כולה ולא תקשה לרבי יוסי דצרי חנינא דלא מוזמן הוא וחייבת בשילוח משום ביצה אחרונה זאת שלא עמדה האס עליה³⁹ משהטילתה ואף על פי שנפלה לאחר לא קנתה חצרו דכיון דהוא עצמו אס היה כאן לא היה יכול להחזיק בלי' חצרו נמי לא מצי זכי ליה ואין זה מוזמן: **אי הכי אמאי אסורות**. משום גזל. משום דרכי שלום ותו לא: **אי דשלחה**. קודם דהחזיק בה הרי קנתה חצרו לבעל הבית וגזל מעליא הוא ואי דלא שלחה היאך הוא יכול ליטול לביצים הא בעי שלוח קודם לקיחת הביצים כרב יהודה: **ומשני בקטן**. דלאו בר שלוח הוא. והוא הדין דהוה מצי לשנויי כגון דעצר ונטלן תחת האס דגזל מעליא ליכא אלא ניחא ליה לשנויי דדרך הימר ולא דדרך חסור: **והדר מתמה ואמר קטן בר דרכי שלום הוא:** ה"ג **אביו של קטן חייב להחזיר מפני דרכי שלום: פירוש שזכנו**. אפרוחים וביצים: **אסא לקמיה דשמואל**. לקמן מפרש מאי אינטריך ליה למצעי: **טרוף אקן**. הקס צידך על הקן: **דליסגבהו**. מיראתך. והשתא מפרש ואזיל מאי צעא מיניה ומאי מהדר ליה: **למאי**. הגבהה זו למת: **אי למקנא**. שלא יחזור בו לוי בן סימון והכי קאמר ליה טרוף אקן דליסגבהו אפרוחים מיראתך ותקנה אותם בהגבהה: **ליקניניהו בסודר**. ולמה הוצרך רב יהודה לשאול היאך יקנה: **ואם ליו"ט**. שהוא ערב יו"ט ולמחר יהיו אסורים משום מוקצה וצא לשאול כמה הכנתם למה לי האי טרחא לטרוף אקן: צעומד

מסורת הש"ס

א) [לעיל פב: וש"נ], ב) י"א באגפיה רגל דהא כנפיה מינהו. ועי' רש"א, ג) [שבת מ: יבמות נב:], ד) ב"מ קב: [לעיל קלט: מוספתא פ"י ה"ב], ה) [ב"מ יא. קב. קית. ב"ק מט: (קב), ו] [ז"ל רבא], ו) [ע"י מוס' ב"ק לא. ד"ה והני מילי ומוס' ב"מ ט. ד"ה הוואל], ח) [מעליה רש"ע, ט] [ז"ל בה,

תורה אור השלם

- בי תקצר קצירך בְּשֶׁדֶךְ וּבְשִׁבְחָתָ עֲמֹר בְּשָׂדֶךָ לֹא תִשּׁוּב לַקַּחְתּוֹ לִגְר לִיְחֹזֵק וּלְאַלְמָנָה יִדְוָה לְמַעַן יִרְבְּךָ יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂה יְדֶיךָ: דברים כד יט
- ובקצרכם את קציר ארצכם לא תבליה פאת שְׂדֶךְ קִצְרֶךְ וּלְקֶטֶט קִצְרֶךְ לֹא תִקְטֹט: ויקרא יט ט
- ולא תוותרו ממנו עד בקר וְהִזְבַּחְתָּ מִמֶּנּוּ עֵד בְּקָרָא אֶשֶׁת תִּשְׂרֹפֶנּוּ: שמות כ"י
- אשר יכרעו עלי על כל מים משלחי רגל השור וְהִקְדַּמְתָּ: ישעיהו לב כ

גליון הש"ס

גמ' תפשה נגדיה. ע"י משה למך פ"ג הל' יח מ' מלכות עבדים: שם זיל טרוף אקן. ע"י ב"מ דף ט פ"א מוס' ד"ה הוואל:

הנהגות חב"ח

א) גמ' אביו של קטן חייב להחזיר מפני כז"ל ומיבת לו ממך: (ב) רש"י ד"ה לא משוי לקטו דשכחה הס"ד: (א) ד"ה לזכות ז"ל אחר ד"ה והשפא וכו' האם מעליה:

מסורת הש"ס

(א) [בז"ה י, ג] קדושין לט: [ומספסת סוף פ"י], (ג) [קדושין שם ע"ש], (ד) [מפסטי" ד"ה לעולם כי' ובשילהי פ"ק דקדושין כי' משמע דלא גרים לכל זה וכ"כ הס"ח], (ה) [קדושין לט: ת, ו] פסחים ת, יומא יא, [קדושין לט:], (ו) [ז"ל אלמלי ע"י מוס' מגילה כח, ח] [ז"ל מממן]

מוסף רש"י

בעומד ואומר. מנעמד יוס (ביצה ה'). שאין תחיית המתים תלויה בה. נאמרו מתן שכר להודיעין שאין מתן שכר אלא לעולם הבא (קדושין טז). ודלמא לא הוי הכי. לא יאמר הדגדג הזה לעולם אלא מאריכון ימיו ושנותיו (שם). למען תפוש את בית ישראל בלבם. שמפשו בלגס הכסוי עבודת כוכבים דכס משמעי קרא (שם). והאמר ר' אלעזר כו'. והיכל אמרינן דר' יעקב מעשה חזא (שם). איך אלך. למשוח את דוד, ואע"פ שגלותו על מקום היה הכי היה ירא (פסחים ח). אלמלא דרשיה אחר להאי קרא. דלמען יטע לך נעולם הבא (קדושין טז).

הדרן עלך מסכת חולין

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

נעומד ואומר זה וזה אני נוטל סגיא. כצית הלל במסכת ביצה (דף י:.) **פירי חדסי**. ביצים שהטילה אותם האם ולא עמדה מעליהם מעולם ולא קנתה לו חזרו ללוי דאסור לזכות בהן כל זמן שהאם רוצנת עליהם ולוי היה צריך לילך לקנות ומה שלא קנה אינו יכול להקנות ואם יקנה לו בסודר

דליסגבהו. אמהות וליקניניהו לוי

לפירות על ידי חזירו ויקנהו לוי ניהלך בסודר: **מתני'** **שהיא כאיסר**. שאין צה חסרון כיס אלא דכר מועט: **גמ'** **שמתן שכרה נזדה**. כגון כבוד אב ואם ושלוה הקן שלא תוכל להצין **ס'** מתן

מצות חמורות שבתורה: **גמ'** **ס'**תניא דבי ר' יעקב

אומר אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שמתן שכרה בצדה שאין תחיית המתים תלויה בה בכבוד אב ואם כתיב ¹למען יאריכון ימיו ולמען ייטב לך בשילוח הקן כתיב למען ייטב לך והארכת ימים הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות ועלה ושלח את האם ולקח את הבנים ובחזרתו נפל ומת היכן אריכות ימיו של זה והיכן טובתו של זה אלא למען יאריכון ימיו **ס'** **בעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב** **ס'**ודלמא **ס'**לא הוה הכי ר' יעקב מעשה חזא ודלמא מהרהר בעבירה הוה מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ודלמא מהרהר בעבודה זרה הוה דכתיב ³למען תפוש את בית ישראל בלבם **ס'**ואמר רב אחא בר יעקב זו מחשבת עבודה זרה הכי קאמר אם איתא דאיכא ²שכר מצות בהאי עלמא תהני ליה ותנן עליה דלא ליתי לידי הרהור וליתוק אלא שכר מצות בהאי עלמא ליכא **ס'**והאמר ר' אלעזר שלוחי מצוה אינן נוזקים בחזרתם שאני והאמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן נוזקים לא בהליכתן ולא בחזרתן סולם רעוע הוה ומקום דקבוע היוקא שאני דכתיב ⁴ויאמר שמואל איך אלך ושמע שואל והרגני אמר רב יוסף **ס'**אלמלא דרשיה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיה לא חטא מאי הוא איכא דאמרי כי האי מעשה חזא ואיכא דאמרי לישנא דרבי חוצפית המתורגמן חזא דהוה מוטלת באשפה אמר פה שהפיק מרגליות ילחוך עפר והוא לא ידע למען ייטב לך בעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימיו בעולם שכולו ארוך:

הדרן עלך שילוח הקן וסליקא לה מסכת חולין

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

קמב. עין משפט נר מצוה

לכ א מיי' פ"ג מהל' שחיטה הל' יט סמנ' עשין סה (טושי"ע י"ד סי' רנצ):

ב ג ג' ניי' פ"ח מהלכות תשובה הלכה א ופי"ט הלכה אן:

תורה אור השלם

1. שלח תשלח את האם ואת הבנים תחזק לך למען ייטב לך ותארכת ימים: דברים כב ז

2. כבד את אביך ואת אמך כאשר צוך יי' אלהיך למען יאריכון ימיו ולמען ייטב לך על האדמה אשר יי' אלהיך נתן לך: דברים ה טו

3. למען תפוש את בית ישראל בלבם אשר נורו מעליך בגזולותיהם כלם: יחזקאל יד ה

4. ויאמר שמואל איך אלך ושמע שואל והרגני ויאמר יי' עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבח לך באתי: שמואל א טו ב

הנהגות הב"ח

(א) גמ' זיל טריף כל"ל ואזוי ו' נמחק: (ב) שם יאריכון ימיו לעולם:

קמב.

שכרה שעתידין המתים להחיות: **לעולם שכולו טוב**. שאין צו לא היזק ולא יסורין אלא טובה. ובשילהי פרק קמא דקדושין (דף לט:.) אמרינן דרבי יעקב עובדא חזא נאחד שאמר לו אביו עלה לציירה והבא לי גוזלות ועלה ושלח את האם ונטל את הבנים וקיים כבוד אב ואם ושלוה הקן ובחזרתו

נפל ומת היכן טובתו של זה והיכן אריכות ימיו אלא הוי אומר למען ייטב לך לעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימיו לעולם שכולו ארוך:

הדרן עלך שלוח הקן וסליקא לה מסכת חולין

מצות חמורות שבתורה: **גמ'** **ס'**תניא דבי ר' יעקב אומר אין לך כל מצוה ומצוה שבתורה שמתן שכרה בצדה שאין תחיית המתים תלויה בה בכבוד אב ואם כתיב ¹למען יאריכון ימיו ולמען ייטב לך בשילוח הקן כתיב למען ייטב לך והארכת ימים הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות ועלה ושלח את האם ולקח את הבנים ובחזרתו נפל ומת היכן אריכות ימיו של זה והיכן טובתו של זה אלא למען יאריכון ימיו **ס'** **בעולם שכולו ארוך ולמען ייטב לך לעולם שכולו טוב** **ס'**ודלמא **ס'**לא הוה הכי ר' יעקב מעשה חזא ודלמא מהרהר בעבירה הוה מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ודלמא מהרהר בעבודה זרה הוה דכתיב ³למען תפוש את בית ישראל בלבם **ס'**ואמר רב אחא בר יעקב זו מחשבת עבודה זרה הכי קאמר אם איתא דאיכא ²שכר מצות בהאי עלמא תהני ליה ותנן עליה דלא ליתי לידי הרהור וליתוק אלא שכר מצות בהאי עלמא ליכא **ס'**והאמר ר' אלעזר שלוחי מצוה אינן נוזקים בחזרתם שאני והאמר רבי אלעזר שלוחי מצוה אינן נוזקים לא בהליכתן ולא בחזרתן סולם רעוע הוה ומקום דקבוע היוקא שאני דכתיב ⁴ויאמר שמואל איך אלך ושמע שואל והרגני אמר רב יוסף **ס'**אלמלא דרשיה אחר להאי קרא כרבי יעקב בר ברתיה לא חטא מאי הוא איכא דאמרי כי האי מעשה חזא ואיכא דאמרי לישנא דרבי חוצפית המתורגמן חזא דהוה מוטלת באשפה אמר פה שהפיק מרגליות ילחוך עפר והוא לא ידע למען ייטב לך בעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימיו בעולם שכולו ארוך:

הדרן עלך שילוח הקן וסליקא לה מסכת חולין

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

(*)הדרן עלך מסכת חולין והדרך עלן. דעתן עלך מסכת חולין ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת חולין ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינו שְׁתֵּהא תוֹרַתָּךְ אֲמֻנוֹתָנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּתְהא עֲמָנוּ לְעוֹלָם הַבָּא. **(**חֲנִינָא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:**

העֵרַב נָא יי אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפּוּיּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיָה בְּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאֵי עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמָךְ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ: מֵאוֹיְבֵי תַּחֲכַמְנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לָבִי תָמִיד בַּחֲקִיקָה לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁכַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתָנִי: בְּרוּךְ אַתָּה יי לְמִדְּנֵי חֲקִיקָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשִּׁמַּתָּ חֻלְקָנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שִׁמַּתָּ חֻלְקָנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קָרְנוֹת. שְׂאֲנוּ מִשְׁפִּימִים וְהֵם מִשְׁפִּימִים: אָנוּ מִשְׁפִּימִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁפִּימִים לְדַבְרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שְׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אָנוּ רָצִים לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֹּא וְהֵם רָצִים לַבָּאֵר שַׁחַת. שְׂנֵאָמֵר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לַבָּאֵר שַׁחַת אֲנָשֵׁי דִמִּים וּמִרְמָה לֹא יַחֲצוּ יַמִּיהֶם וְאֵנִי אֲבַטַח בָּךְ:

יהי רצון מלפניך יי אלהי בָשֵׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לִסִּים מִסֵּכַת חוֹלִין בֵּן תַּעֲזָרָנִי לְהַתְּחִיל מִסֵּכָתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרִים וּלְסִימָם לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תַלְמוּד תוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתַּנְאִים וְאֲמוּרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוּד לִי וּלְזֻרְעֵי שְׁלֹא תִמּוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זֻרְעִי וְזֻרַע עַד עוֹלָם. וְתַתְּקִים בִּי בְּהַתְּהַלֵּךְ תַּנְחָה אוֹתָךְ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָךְ. כִּי בִי יָרְבוּ יַמְיָךְ וַיּוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָהּ בְּשִׁמְאַלָּהּ עֶשֶׂר וּכְבוֹד: יי עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעֻלְמָא דְּהוּא עֲתִיד לְאַתְּחַדְתָּא, וּלְאַחֲיָא מִתְיָא, וּלְאַסְקָא לַחַיִּי עֻלְמָא, וּלְמַבְנָא קֶרְתָּא דִּירוּשָׁלַם, וּלְשִׁכְלַל הִיכְלִיהּ בְּגוּה, וּלְמַעַקֵּר פּוּלְחָנָא נּוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאַתְבָּא פּוּלְחָנָא דְשִׁמְיָא לְאַתְרֵיהּ, וַיְמַלִּיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וַיִּקְרֶיהּ, [וַיַּצְמַח פְּרָקְנָה וַיִּקְרַב מִשִּׁיחָה]. בַּחֲיִיכוֹן וּבִיּוֹמֵיכוֹן וּבַחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעֻגְלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעַלְמֵי עֻלְמֵיָא. יִתְבָּרַךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיִּתְפָּאֵר וַיִּתְרוֹמֵם וַיִּתְנַשֵּׂא וַיִּתְהַדָּר וַיִּתְעַלֶּה וַיִּתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֻלָּא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאַמְרִין בְּעֻלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מָאן דְּעַסְקִין בְּאוּרֵיתָא, דִּי בְּאַתְרָא (קְדִישָׁא) הָדִין וְדִי בְּכָל אֶתֶר וְאַתֶּר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חֲנָא וְחֻסְדָּא וְרַחֲמֵי וַחַיִּי אַרְיֵכִי וּמִזּוּנֵי רוּיַחֵי וּפְרָקְנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְשִׁמְיָא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמֵיָא וַחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוּמֵי הוּא בְּרַחֲמֵי וַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

^(*) פ"י הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג, (** בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.